

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงลักษณะการเล่นของเด็กวัยอนุบาล รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของการเล่นใน พ.ศ. 2485-2538 ในด้านลักษณะการเล่น ลักษณะสถานที่เล่น ลักษณะปฏิสัมพันธ์ของผู้เล่น และลักษณะของการเล่นในแต่ละสมัย ระหว่างช่วง พ.ศ.2485-2500 พ.ศ.2501-2531 และ พ.ศ.2532-2538 โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. กำหนดช่วงเวลา
2. ประชากร และตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กำหนดช่วงเวลา

ผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาโดยพิจารณาช่วงเวลาที่สำคัญเพื่อแบ่งช่วงเวลาตามเหตุการณ์สำคัญทางเศรษฐกิจ และสังคมที่มีผลต่อการเล่นของเด็กในวัยอนุบาลเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2485) - ก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2500)

ช่วงที่ 2 เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2501)- สิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2527 - 2531) ซึ่งเป็นระยะฟื้นฟูและปรับปรุงประเทศ

ช่วงที่ 3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2532) - ปัจจุบัน (พ.ศ.2538) ซึ่งเป็นระยะ เริ่มพัฒนาเข้าสู่ระบบการ เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กที่มีอายุ 4-6 ปี ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
ในช่วงเวลาต่างกัน 3 ช่วง คือ

ระหว่าง พ.ศ. 2485-2500 เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2479-2496

ระหว่าง พ.ศ. 2501-2531 เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2495-2527

ระหว่าง พ.ศ. 2532-2538 เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2526-2534

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวอย่างตามช่วงเวลาของการเล่น และดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ช่วงที่ 1 การเล่นของเด็กใน พ.ศ. 2485-2500 ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง
ประชากร ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน โดยมี
เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ก. เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2479-2496
- ข. ในช่วงอายุ 4-6 ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- ค. เป็นผู้ที่ยังสามารถจดจำเรื่องราวในช่วงวัยอนุบาลของตน หรือของเพื่อน
พี่น้องได้เป็นอย่างดี และต้องสามารถเล่าถ่ายทอดได้อย่างแม่นยำละเอียดลออ
- ง. เป็นผู้ที่มีพื้นฐานครอบครัวทางเศรษฐกิจ และสังคมในช่วงวัยอนุบาล

แตกต่างกันไป

อายุของตัวอย่างประชากร ทั้ง 12 คน สรุปได้ดังนี้ 59 , 57 , 56 , 55 , 53 , 52 ,
51 , 49 , 47 , 45 , 44

2. ช่วงที่ 2 การเล่นของเด็กใน พ.ศ. 2501-2531 ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง
ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 24 คน โดยมีเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- ก. เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2495-2527
- ข. ในช่วงอายุ 4-6 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ค. เป็นผู้ที่ยังสามารถจดจำเรื่องราวในช่วงวัยอนุบาลของคน หรือของ เพื่อน
พี่น้องได้ เป็นอย่างดี และต้องสามารถเล่าถ่ายทอดได้อย่างแม่นยำและละเอียดลออ

ง. เป็นผู้ที่มีพื้นฐานครอบครัวทาง เศรษฐกิจและสังคมในช่วงวัยอนุบาลแตกต่างกันไป

อายุของตัวอย่างประชากร ทั้ง 24 คน สรุปได้ดังนี้ 43, 41, 40, 39, 37, 36, 35, 33, 32, 31, 29, 28, 27, 25, 24, 23, 21, 20, 19, 17, 16, 15, 13, และ 12

3. ช่วงที่ 3 การเล่นของเด็กใน พ.ศ. 2532-2538

ตัวอย่างประชากรในช่วงนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2526-2533

ข. ในช่วงอายุ 4-6 ปี อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ค. เป็นผู้ที่ยังสามารถจดจำเรื่องราวในช่วงวัยอนุบาลของคน หรือของ เพื่อน
พี่น้องได้ เป็นอย่างดี และต้องสามารถเล่าถ่ายทอดได้อย่างแม่นยำและละเอียดลออ

ง. เป็นผู้ที่มีพื้นฐานครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคมในช่วงวัยอนุบาลแตกต่างกันไป

อายุของประชากร ทั้ง 4 คน สรุปได้ดังนี้ 11, 9, 8 และ 7

กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 เป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2532-2534 ประกอบด้วย
บุคคล 2 กลุ่มใน 2 บริบท คือ

กลุ่มที่ 2

2.1 นักเรียนวัยอนุบาลในโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

2.2 ครูอนุบาลในโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

จากโรงเรียนต่าง ๆ ทั้ง 5 สังกัด ในกรุงเทพมหานคร สังกัดละ 2 โรงเรียน รวม 10 โรงเรียน แล้วเลือกชั้นอนุบาล 1 กับ ชั้นอนุบาล 2 หรือ ชั้นเด็กเล็ก ในแต่ละโรงเรียนชั้นละ 1 ห้องเรียน

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ในโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเลือกครูและนักเรียนที่สังเกตพบในช่วงเวลาที่เด็กเล่นอิสระ คือตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ก่อนรับประทานอาหารกลางวัน ช่วงเวลาเล่นกลางแจ้งและตอน เย็น หลังเลิกเรียน

ก. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 543 คน จาก 20 ห้องเรียน ใน 10 โรงเรียน โดยเป็นผู้ที่ผู้วิจัยถามและทราบจากครูผู้สอนว่ามีอายุระหว่าง 4-6 ปี คือ เกิดใน พ.ศ. 2532-2534 หรือกำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 (ในบางโรงเรียนเป็นชั้นเด็กเล็ก)

ข. ผู้ให้ข้อมูล เป็นครูผู้สอนชั้นอนุบาล โรงเรียนละ 1-2 คน รวมจำนวน 19 คน โดยผู้วิจัยพบในบริเวณที่เด็กเล่นและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

ตารางที่ 1 ลักษณะและจำนวนตัวอย่างประชากรในบริษัทโรงเรียน

สังกัด	รายชื่อโรงเรียน	ชั้น	จำนวนตัวค่าง ประชากร (นักเรียน)	จำนวน ผู้ให้ข้อมูล (ครู)	รวม
1. ทบวง- มหาวิทยาลัย	1. โรงเรียนสาทิศประถม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	28	1	29
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	27	1	28
	2. โรงเรียนสาทิศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร- วิโรฒ	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	30	1	31
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	29	1	30
2. สถาบันราชภัฏ	1. โรงเรียนสวัสดิสดจรม ราชภัฏเพชรบุรีพิศทา - ลงกรณ์	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	27	1	28
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	29	1	30
	2. โรงเรียนสาทิศสถาบัน ราชภัฏ จันทรเกษม	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	25	1	26
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	28	1	29
3. สำนักงานการ ประถมศึกษาเลขสน	1. โรงเรียนอนุบาล บ้านรัก	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	12	1	13
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	17	1	18
	2. โรงเรียนอนุบาลรักลูก	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	25	1	26
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	30	1	31
4. สำนักงานการ ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร	1. โรงเรียนอนุบาลนิบูล เวศม์	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	34	1	35
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	35	1	36
	2. โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	38	1	39
		2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2	40	1	41
5. กรุงเทพ- มหานคร	1. โรงเรียนสุเหร่าคน- สะแก	ชั้นเด็กเล็ก	25	1	26
	2. โรงเรียนวัดศาลาดุคง	1. ชั้นอนุบาลปีที่ 1	30	1	35
2. ชั้นอนุบาลปีที่ 2		30	1	31	
รวม	10	19	543	19	562

กลุ่มที่ 3

3.1 เด็กวัยอนุบาลในหมู่บ้านในกรุงเทพมหานคร

3.2 ผู้ปกครอง/พี่เลี้ยง

ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Ramdam Sampling) โดยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มหมู่บ้านแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตทั้ง 38 เขต ในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านได้ 3 ประเภท คือ ประเภทสูง กลาง ต่ำ ประเภทละ 2 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 6 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ในหมู่บ้านที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเลือกผู้ปกครองหรือพี่เลี้ยง และเด็กที่สังเกตพบในช่วงเวลาที่เด็กเล่นอิสระคือ ตอนเย็นหลังเลิกเรียน

ก. กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็ก จำนวน 26 คน จาก 6 หมู่บ้าน โดยเป็นผู้ที่ผู้วิจัยถาม และทราบจากผู้ปกครอง หรือพี่เลี้ยงว่ามีอายุ ระหว่าง 4-6 ปี คือเกิดใน พ.ศ. 2532-2534

ข. ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ปกครองหรือพี่เลี้ยง หมู่บ้านละ 1 คน รวมจำนวน 6 คน โดยผู้วิจัยพบในบริเวณที่เด็กเล่นและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

ตารางที่ 2 ลักษณะและจำนวนตัวอย่างประชากรในบริบทหมู่บ้านจัดสรร

ประเภทฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้คลุ้ค่าดีศ	รหัสค้ลหมู่บ้าน	จำนวนตัวค้ลข้งประชากร (เค้ค)	จำนวนผู้ให้ค้ลค้มล (ผู้ปกครอง/ผู้พี่เล้คขง)	รวม
1. ระดับสูง	1. หมู่บ้านนวนกานี้	2	1	3
	2. หมู่บ้านสิ้มมากร	5	1	6
2. ระดับปานกลาง	1. หมู่บ้านสิ้มมากร	6	1	7
	2. หมู่บ้านทิวสน	4	1	5
3. ระดับต่ำ	1. หมู่บ้านเพชรค้ค	3	1	4
	2. หมู่บ้านประชากรไทย	6	1	7
รวม		26	6	32

สรุปตัวอย่างประชากรที่เป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปตัวอย่างประชากรจำแนกตามช่วงเวลาและกลุ่มคน

ตัวอย่างประชากร	ช่วงเวลา			รวม
	1. ช่วงการ เล่นทองเด็กใน 2485-2500	2. ช่วงการ เล่นทองเด็กใน 2501-2531	3. ช่วงการ เล่นทองเด็กใน 2532-2538	
1. เด็กหรือผู้ที่ เคยเป็นเด็กวัย ก่อนวัยที่				
1.1 เกิด พ.ศ. 2479-2496	12 คน			
1.2 เกิด พ.ศ. 2495-2527		24 คน		
1.3 เกิด พ.ศ. 2526-2534			4 คน	
2. เกิด พ.ศ. 2532-2534			543 คน	
2.1 ในโรงเรียน				
2.2 ในหมู่บ้าน			26 คน	
3. ครู			19 คน	
4. ผู้ปกครอง			6 คน	
รวม	12	24	598	634

เครื่องมือในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการเล่น องค์ประกอบการเล่น และลักษณะการเล่น
ดั้งเดิมของไทย
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 5 ชุด ได้แก่
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป
  - 2.2 แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล
  - 2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง/พี่เลี้ยง
  - 2.4 แบบสังเกตนักเรียนอนุบาล
  - 2.5 แบบสังเกตเด็กในหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการเล่น และ
อุปกรณ์ประกอบการเล่น (ของเล่น) เหมือนกัน แต่ใช้ลักษณะคำถามแตกต่างกันไปตามกลุ่มประชากร
ซึ่งจะครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 แบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ในวัยอนุบาลและข้อมูลเบื้องต้น
เกี่ยวกับการเล่นในวัยอนุบาล
  - ตอนที่ 2 ลักษณะการเล่นในวัยอนุบาลในด้าน 1. ลักษณะการเล่น
2. ลักษณะสถานที่ในการเล่น 3. ลักษณะปฏิสัมพันธ์ในการเล่น 4. ลักษณะของของเล่น
  - ตอนที่ 3 แบบสำรวจของเล่น
  - ตอนที่ 4 แนวความคิดเกี่ยวกับการเล่นของผู้ให้สัมภาษณ์ ที่สนใจและ
บทบาทของผู้ปกครองต่อการเล่นของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2.2 แบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 บทบาทและหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเล่นโดยทั่วไป
  - ตอนที่ 3 การจัดสถานที่สำหรับการเล่น
  - ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเล่นและจัดเตรียมอุปกรณ์การเล่น

4.1 การนำการเล่นเข้ามามีส่วนสัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์
ในด้านต่าง ๆ แก่เด็กในด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ทักษะภาษา

4.2 ประเภทของการเล่นที่จัดแก่เด็ก ได้แก่ การเล่นเพื่อ
การศึกษา การเล่นไม่ใช้เพื่อการศึกษา และการละเล่นพื้นเมืองของไทย

ตอนที่ 5 แบบสำรวจของเล่น

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 บทบาทและทัศนคติ เกี่ยวกับการเล่นของเด็ก

ตอนที่ 3 ลักษณะการเล่นของเด็ก

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเล่นและจัดหาของเล่นให้แก่เด็ก

4.1 การถ่ายทอดวิธีการเล่นพื้นบ้านไทยและจัดหาของเล่น
สมัยก่อนมาให้เล่น/รู้จักหรือไม่ ได้แก่อะไรบ้าง

4.2 การจัดการเล่นสมัยใหม่ และของเล่นให้แก่เด็กหรือไม่
ได้แก่อะไรบ้าง และเพื่อวัตถุประสงค์ใด

ตอนที่ 5 แบบสำรวจของเล่น

2.4 แบบสังเกตเด็กในหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ถูกสังเกต

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นในการสังเกต

ตอนที่ 3 ลักษณะการเล่นแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ลักษณะการเล่น

2. ลักษณะสถานที่ในการเล่น

3. ลักษณะปฏิสัมพันธ์ในการเล่น

4. ลักษณะของของเล่น

2.5 แบบสังเกตนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ถูกสังเกต

ตอนที่ 2 ข้อมูลเบื้องต้นในการสังเกต

ตอนที่ 3 ลักษณะการเล่น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ลักษณะการเล่น
2. ลักษณะสถานที่ในการเล่น
3. ลักษณะปฏิสัมพันธ์ในการเล่น
4. ลักษณะของของเล่น

3. นำไปทดลองใช้ (try out) เพื่อดูส่วนานภาษา ความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูลกับบุคคลทั่วไป ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เด็กกับผู้ปกครอง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านโฆษิต 1 จำนวน 10 คน และนักเรียนกับครู ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนอนุบาลบ้านครูจำนวน 12 คน

4. นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเล่นของเด็กในโรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร 5 สังกัด

2. ผู้วิจัยติดต่อปัดหมายตัวอย่างประชากรผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และสังเกตตามหมู่บ้าน ในเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ที่เลือกเป็นสถานที่ในการวิจัย และติดต่อผู้บริหารโรงเรียนขอเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการดังนี้

3.1 สัมภาษณ์

- 3.1.1 สัมภาษณ์บุคคลทั่วไป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ที่เกิด ใน พ.ศ. 2479-2496, พ.ศ. 2495-2527 และ พ.ศ. 2526-2533 รวม 36 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป

- 3.1.2 สัมภาษณ์ครูอนุบาลที่เป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นครูประจำชั้นของเด็กอนุบาลปีที่ 1 และเด็กอนุบาลปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนทั้ง 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวม 20 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ครูอนุบาล

3.1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง/พี่เลี้ยง ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ปกครอง ของเด็กในหมู่บ้านในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัย เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 6 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวม 6 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง/พี่เลี้ยง

3.2 สังเกต

3.2.1 สังเกตและสัมภาษณ์ ฝึกเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้ 10 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ 1-2 ชั้นเรียน เป็นจำนวน 19 ชั้นเรียน ในช่วงที่เด็กเล่นอิสระ คือ ตอนเข้าก่อนเข้าชั้นเรียน ก่อนรับประทานอาหารกลางวัน ช่วงเล่นกลางแจ้ง หรือตอนเย็นหลังเลิกเรียน ติดต่อกันเป็น เวลานานวันละ 1 ชั่วโมง โรงเรียนละ 1-2 วัน รวมการสังเกตและสัมภาษณ์ในโรงเรียนทั้ง 10 แห่ง เป็นเวลา 20 วัน รวมฝึกเรียน 543 คน ใช้เครื่องมือ คือ แบบสังเกตฝึกเรียนอนุบาล

3.2.2 สังเกตและสัมภาษณ์เด็กในหมู่บ้านต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในหมู่บ้านที่สุ่มตัวอย่างได้ 6 หมู่บ้าน ในช่วงตอนเย็นหลังเลิกเรียนที่มีเด็ก ๆ เล่นอยู่นอกบ้าน ภายในบริเวณหมู่บ้าน หรือ ภายในรั้วบ้านของตน เป็นเวลาวันละ 1 ชั่วโมง หมู่บ้านละ 2-3 วัน รวมการสังเกตและสัมภาษณ์หมู่บ้านทั้ง 6 แห่ง เป็นเวลา 18 วัน รวมเด็ก 26 คน ใช้เครื่องมือ คือ แบบสังเกตเด็กในหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลดิบจากแบบบันทึกการสังเกต เกี่ยวกับการเล่นแต่ละชนิดที่สามารถทำให้ เป็นปริมาณได้ แจกแจงในตารางวิเคราะห์ลักษณะการเล่น และหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอในรูปแบบ ตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลดิบที่ไม่สามารถทำให้ เป็นเชิงปริมาณได้มาประมวล และนำเสนอในรูปแบบ ของความเรียง